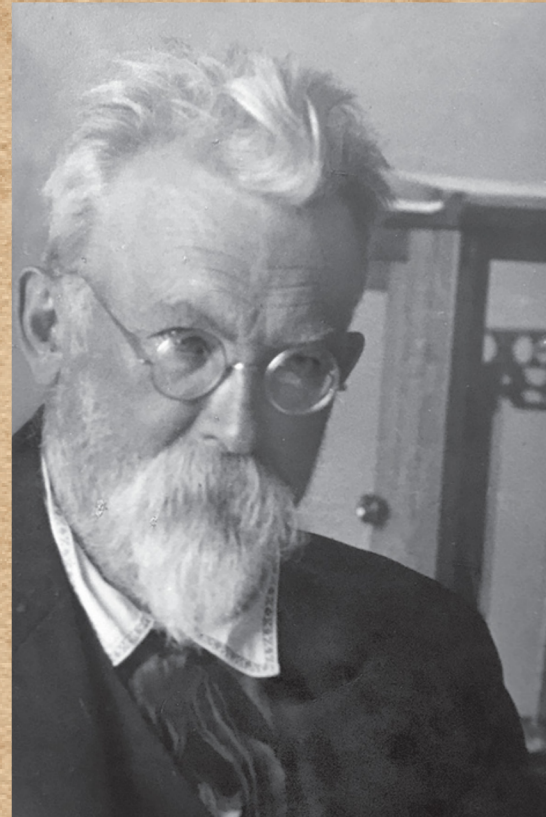

До 160-річчя від дня народження першого президента
Національної академії наук України академіка
Володимира Івановича Вернадського
(12.01.1863 – 06.01.1945)

В.І. ВЕРНАДСЬКИЙ І УКРАЇНА

ДІЯЛЬНІСТЬ
ОТОЧЕННЯ
ЗВ'ЯЗКИ
ПАМ'ЯТЬ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
КОМІСІЯ З НАУКОВОЇ СПАДЩИНИ АКАДЕМІКА
В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
ІНСТИТУТ АРХІВОЗНАВСТВА

В. І. Вернадський
І
Україна

діяльність,
оточення,
зв'язки,
пам'ять

ДОВІДНИК

КИЇВ 2023

Автори та упорядники:

С. М. Кіржаєв, К. Є. Новохатський, Л. М. Яременко

Редакційна колегія:

В. Г. Кошечко(голова), О. С. Онищенко(заст.голови), В. А. Вергунов, Л. А. Дубровіна,
С. М. Кіржаєв, О. М. Пономаренко, А. І. Шаповал, Л. М. Яременко (заст. голови)

Рецензенти:

В. М. Даниленко, член-кореспондент НАН України, доктор історичних наук, професор
М. Г. Палієнко, докторка історичних наук, професорка

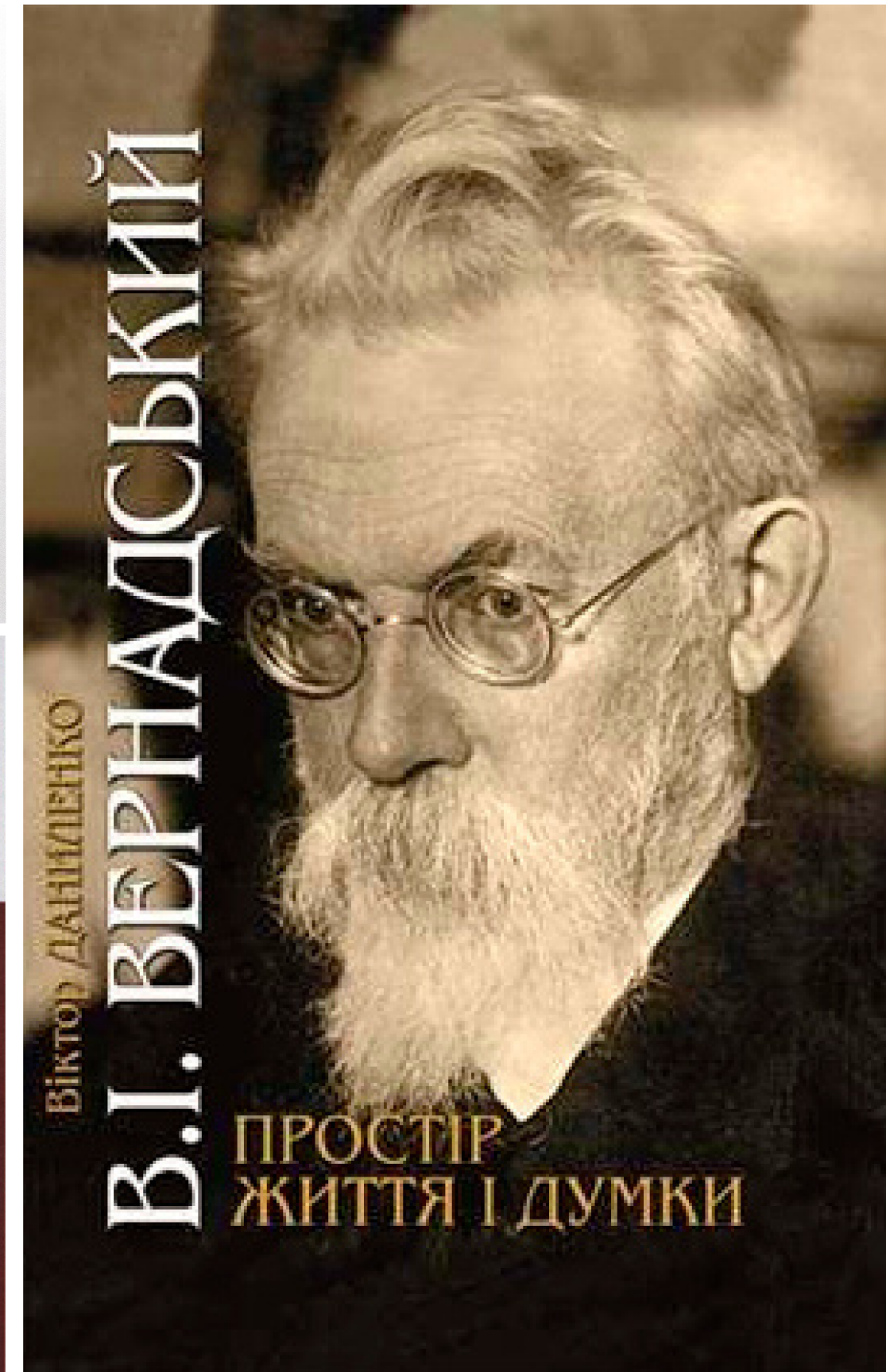
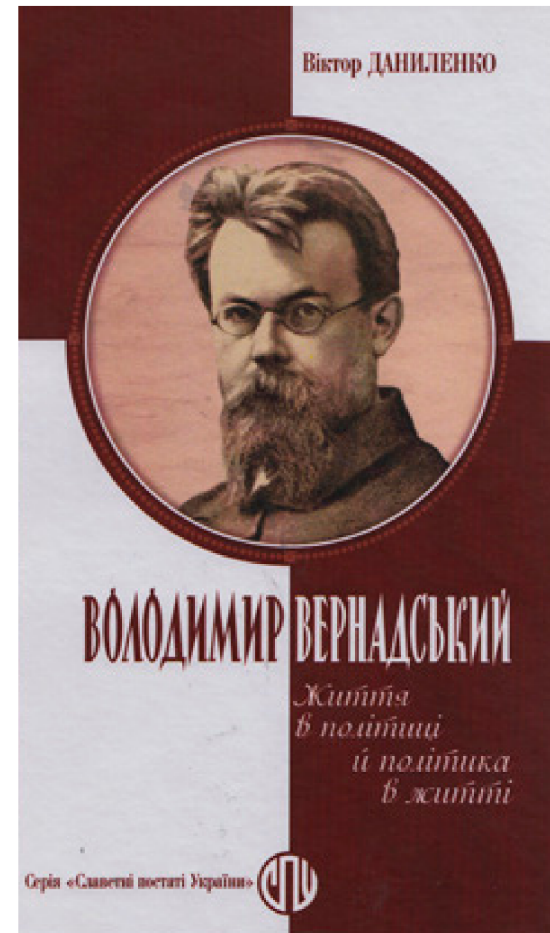
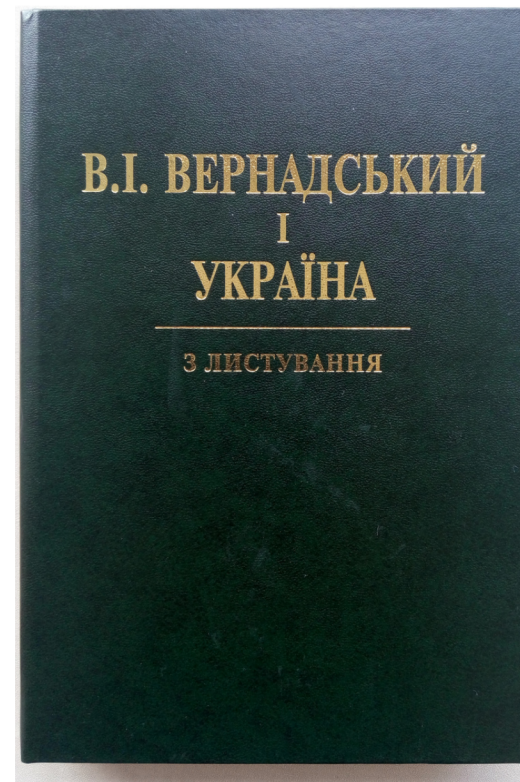
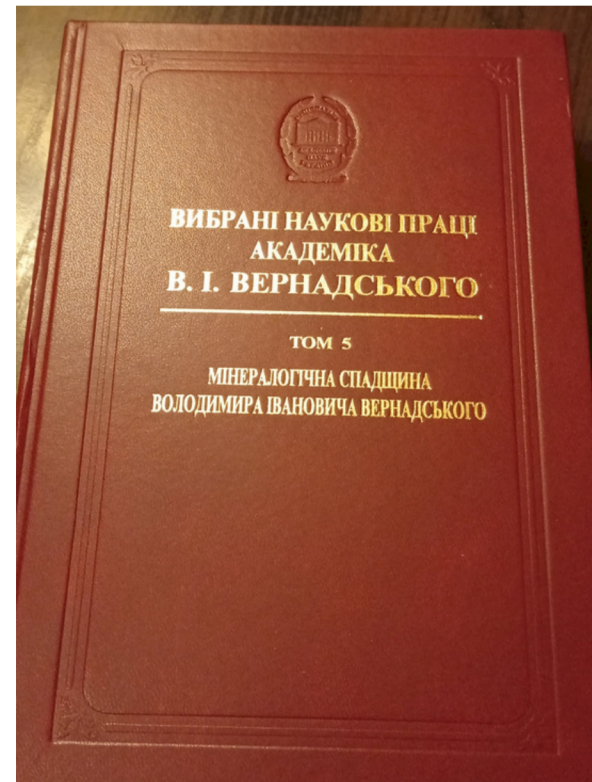
**Затверджено до друку вченою радою
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського
(протокол від 16.01.2023 № 1)**

АКТУАЛЬНІСТЬ І МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ. ІСТОРІОГРАФІЯ ПИТАННЯ.

- Посилення вернадськознавчих студій в українському зрізі.
- Накопичення і опублікування значного масиву різноманітних матеріалів про постать видатного вченого за часи Незалежності.
- Академічний проєкт «Вибрані наукові праці академіка В. І. Вернадського» до 150-річчя вченого (2011–2012 рр.) – 10 томів у 16 книгах.
- «Бібліографія праць В. І. Вернадського. Література про життя та діяльність» (Вибр. наук. пр. акад. В. І. Вернадського, т. 10), Київ, 2012 – 4188 позицій видань.
- «В. І. Вернадський і Україна: з листування : Кн. 1: А–І. Київ, 2018; Кн. 2: К–Я. Офіційне. Родинне. Київ, 2019» – опубліковано 1037 листів та офіційних документів, понад 4000 наукових коментарів.
- Опубліковано низку вагомих узагальнюючих та тематичних монографічних досліджень.
- Електронний ресурс Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського – бази даних «В. І Вернадський. Електронна колекція» та «В. І. Вернадський. Бібліографія».
- Актуальність розробки – необхідність структурування, систематизації опублікованої інформації задля подальшого ефективного засвоєння і використання.
- Мета видання – впорядкування певного етапу українського вернадськознавства; надання допомоги у пошуку й одержанні конкретної цільової інформації у зручний для аналізу спосіб про українське життя та діяльність В.І. Вернадського із зазначенням джерел цієї інформації.

ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ДОСЛІДЖЕННЯ

- Невідомі і маловідомі архівні документи
- Документальні публікації, що містять обґрунтовані відомості «української складової» в житті й діяльності Вернадського: щоденники, листування, мемуари, записки його рідних і близьких, друзів і колег
- Щоденники В. І. Вернадського, які він вів із 15 років, – найцінніше джерело дослідження
- Тема України в Щоденниках була присутня завжди

Із записів В. І. Вернадського у Щоденнику в евакуації періоду Другої світової війни:

28 листопада 1942 р.:

«Я дожив до загибелі результатів моєї роботи у Києві під час створення Української академії наук та її музеїв, Національної бібліотеки, структуру якої ми писали 1918 року разом із Єфремовим, істориком української літератури, потім академіком. В 1940 році від Кримського я чув, що 10-річне ув'язнення Єфремова у в'язниці було Єжовим продовжено ще на 10 років. Скільки загинуло і постраждало з блискучого зростання науки, досягнутого у 1918–1940 роках»;

21 січня 1943 р.:

«Ми купили і збудували дачу на Пслі – Бутову Кобилу – вибудували там будинок і там розвели сад...

Не чекаючи на революцію, я мріяв про старість (до 80 років я не думав дожити),

я думав оселитися в Криму, або в Україні, в Шишаках і там доживати, займаючись садом».

СТРУКТУРА ДОВІДНИКА

- ВСТУП
- КОРОТКА ХРОНОЛОГІЯ ЖИТТЯ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО. УКРАЇНСЬКИЙ ЗРІЗ
- ДІЯЛЬНІСТЬ, ОТОЧЕННЯ, ЗВ'ЯЗКИ, ПАМ'ЯТЬ.
БІОГРАФІЧНІ ТА ТЕМАТИЧНІ І СТАТТІ
- ІЛЮСТРАЦІЇ
- СПИСОК ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ
- СПИСОК СКОРОЧЕНЬ ТА АБРЕВІАТУР
- ЗМІСТ

КОРОТКА ХРОНОЛОГІЯ ЖИТТЯ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО.

УКРАЇНСЬКИЙ ЗРІЗ

...

1868, осінь – Переїзд сім’ї до Харкова...

1873–1876 – Навчався у Харківській першій чоловічій класичній гімназії.

1916, серпень – У Шишаках розпочав роботи з біогеохімії, сформулював поняття
«жива речовина».

1917, листопад–грудень – Переїхав до рідних дружини у Полтаві.

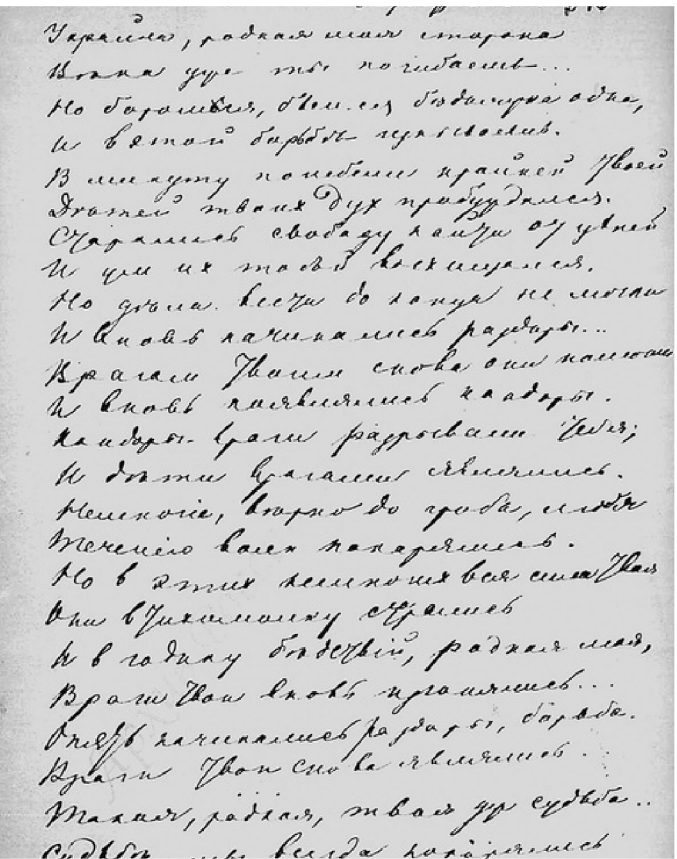
1918, 2 червня – Переїзд до Києва на запрошення М. П. Василенка для роботи з організації
Академії наук, Національної бібліотеки та вищих шкіл України.

1918, осінь – 1919, зима – Прочитав кілька лекцій з геохімії... в Університеті
Святого Володимира в Києві...

1918, 27 листопада – На першому Спільному зібранні Української академії наук одноголосно
обраний головою-президентом УАН.

1919, липень–серпень – Переїхав із дочкою на Старосільську біологічну станцію під Києвом...

1919, вересень–жовтень – Поїздка до Ростова-на-Дону для клопотання за Українську
академію наук...

1920, 20 січня – Прибув до Ялти із Новоросійська...

1920, 19 квітня – Переїхав з родиною до Сімферополя...

1920, 11 жовтня – Обраний ректором Таврійського університету...

1926, вересень–жовтень – Відвідав Київ, брав участь у II Всесоюзному з'їзді геологів...

1928, початок травня – Поїздка до Києва. Участь в обранні нової Президії ВУАН та президента
Д. К. Заболотного, головував під час засідання...

1928, 17–30 серпня – Відвідання Києва, наукових установ ВУАН, зустрічі з багатьма
товаришами і колегами. Подорож по Дніпру, перебування у Старосіллі...

1939, 4–15 травня – Відвідав Київ, де взяв участь у двох наукових конференціях...

1943, червень – Завершив роботу над спогадами «Перший рік Української Академії Наук
(1918–1919)»...

ПЕРСОНАЛЬНІ СТАТТІ У ВИДАННІ

ПЕРСОНАЛЬНІ СТАТТІ У ВИДАННІ

- Члени родин В. І. Вернадського та його найближчих родичів, його дружини Н. Є. Вернадської, які спілкувались з Вернадським, часто згадуються у щоденнику, листуванні у контексті стосунків з Україною:

ВЕРНАДСЬКІ – родина та рідні В. І. Вернадського...

КОНСТАНТИНОВИЧІ – родина матері В. І. Вернадського...

СТАРИЦЬКІ – родина та рідні дружини Наталії Єгорівни Вернадської...

ТА ІНШІ

- Знайомі за місцями проживання, перебування, відбвідування:
в Полтаві, Шишаках, Києві, Криму

БЄЛЬСЬКА Варвара Петрівна – ... Давня полтавська приятелька родини...

ФРОЛОВ Дмитро Матвійович – інженер-архітектор... Допомагав Вернадським будувати садибу в Шишаках на Полтавщині і будинок у Батилимані в Криму.

ТА ІНШІ

- Колеги, однодумці, учні, близькі друзі:

ВАСИЛЕНКО Микола Прокопович – історик держави і права, громадський і політичний діяч.. З Вернадським склалися справжні товариські стосунки...

ТИМОШЕНКО Степан Прокопович – учений у галузі теорії пружності, опору металів і будівельної механіки... Однодумець і близький товариш Вернадського...

МЕДВЕДЄВ Анатолій Костянтинович – біохімік, фізіолог... Однокласник Вернадського по харківській гімназії.

ІВАНОВ Леонід Лікаріонович – мінералог... Учень В. І. Вернадського...

ТА ІНШІ

– по спільній роботі зі створення Української академії наук та інших наукових установ, Національної бібліотеки, організації вищої школи в Україні:

КРИМСЬКИЙ Агатангел Юхимович – сходознавець-поліглот, арабіст... Знайомий із

Вернадським від 1904, їх пов'язували товариські стосунки. Багато років співпрацювали...

ТА ІНШІ

– по роботі в Таврійському університеті:

СПАСОКУКОЦЬКИЙ Олександр Іванович – геолог...

ЧЕТВЕРИКОВ Іван Пименович – професор богослов'я, психолог... Професор ун-ту...

ТА ІНШІ

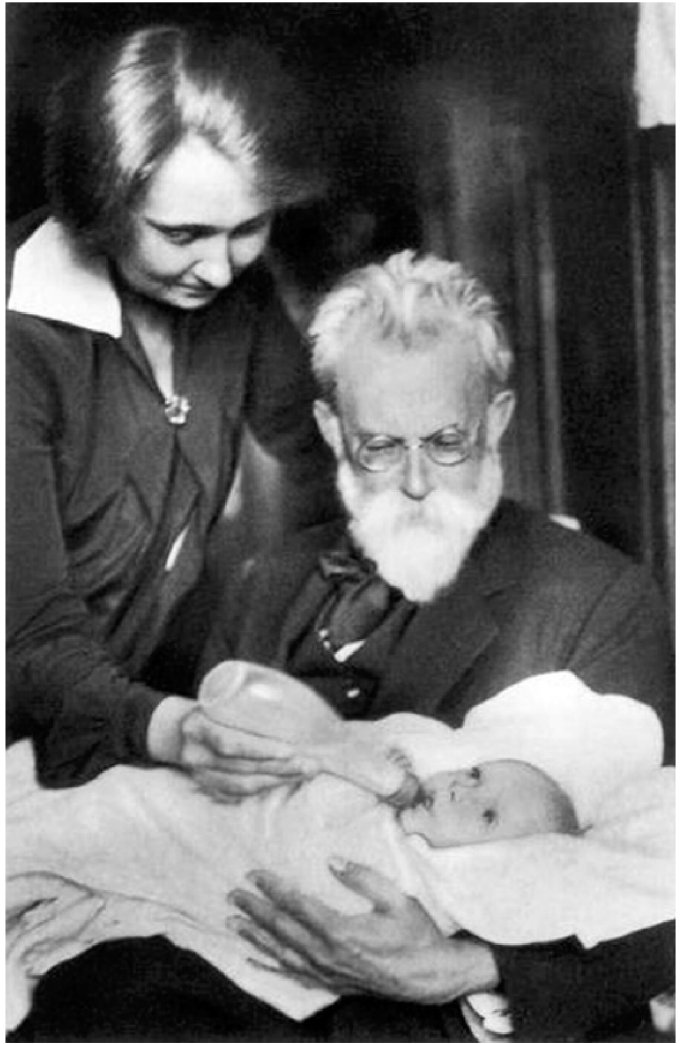
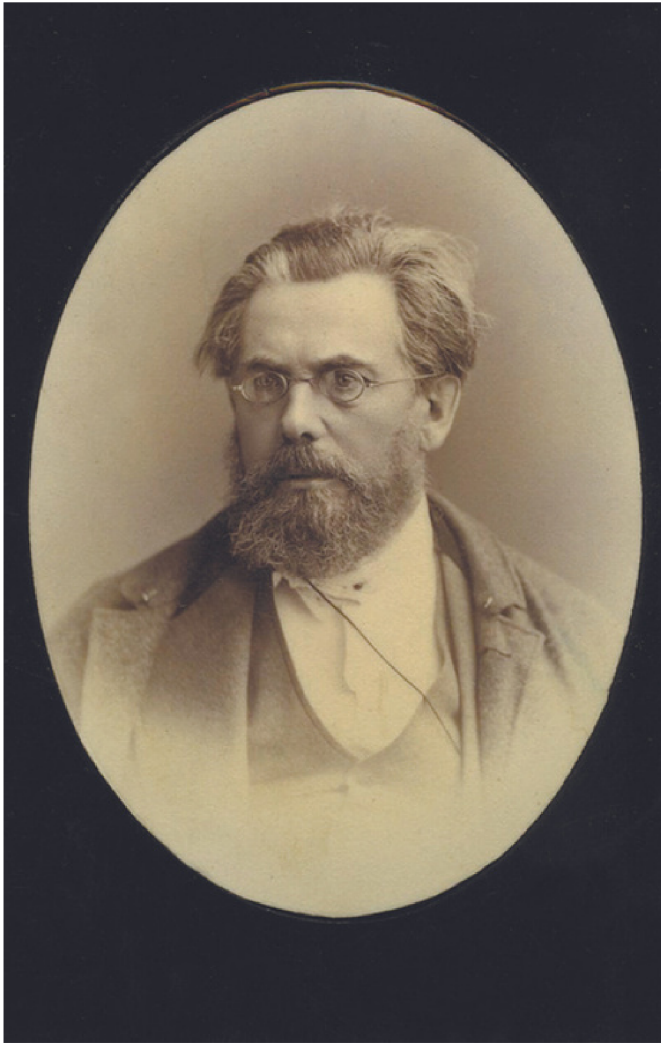
– по роботі на Старосільській (Дніпровської) біологічної станції :

- **БЕЛІНГ Дмитро Євстахійович (Остапович)** (13/25.09.1882 – 28.05.1949) – іхтіолог, гідробіолог...

Вернадський був особисто знайомий із Белінгом, співпрацювали у Києві та Криму.

ТА ІНШІ

ТЕМАТИЧНІ СТАТТІ

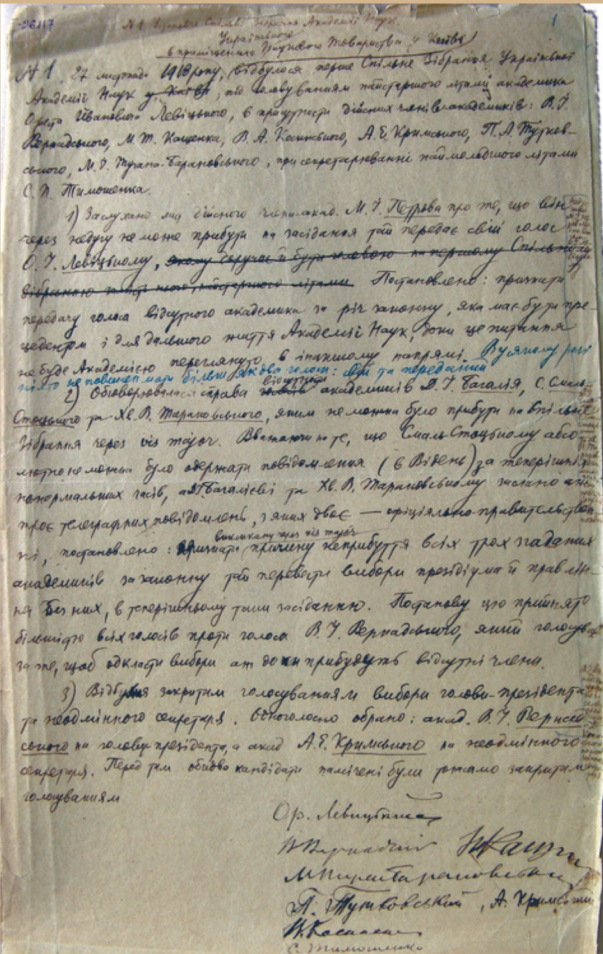
- Установи, організації і товариства, у створенні яких брав участь, до складу яких входив, якими керував, з якими співпрацював

УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ НАУК У КИЄВІ (УАН).

Вища державна самоврядна наукова інституція України. Утворена наприкінці 1918 за безпосередньої участі Вернадського, який став першим президентом УАН.

Будинок Української академії наук (колишній Левашовський пансіон). Київ, вул. Велика Володимирська, 54. Початок 1920-х років.

Протокол № 1 Установчого Спільного зібрання Української академії наук, на якому В. І. Вернадського було обрано президентом УАН. 27 листопада 1918 р.

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО... 23 серпня 1918 р. було створено Тимчасовий комітет для заснування Національної бібліотеки Української Держави, який очолив Вернадський...

КОМІСІЇ В СПРАВАХ ВИЩОЇ ШКОЛИ ТА НАУКОВИХ УСТАНОВ УКРАЇНИ... 18 травня 1918 р. Вернадський дав згоду на головування у Комісії з учених установ і вищих навчальних закладів та виклав деякі попередні міркування щодо розвитку вищої школи...

КОМІСІЯ ДЛЯ ВИУЧУВАННЯ ПРИРОДНИХ БАГАТСТВ УКРАЇНИ УАН... Після заснування УАН в її Фізично-математичному відділі 3 березня 1919 було створено Комісію для виучування природних багатств України під головуванням Вернадського...

СТАРОСІЛЬСЬКА (ДНІПРОВСЬКА) БІОЛОГІЧНА СТАНЦІЯ... У липні–серпні 1919 на Старосільській біостанції разом з дочкою Ніною мешкав Вернадський... Він інтенсивно працював над підготовкою матеріалу щодо кількісного аналізу живої речовини...

- **Окремі напрями дослідницької роботи, над якими вчений працював в Україні**

ЖИВА РЕЧОВИНА ТА БІОГЕОХІМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ. «Жива речовина» – введений Вернадським термін, що визначає всю сукупність живих організмів у біосфері..

МЕТЕОРИТИ, МЕТЕОРИТИКА... Вернадський надавав великого значення дослідженню метеоритної речовини...

- **Праці Вернадського: наукові, суспільно-політичні, публіцистичні, написані в Україні**

«МАТЕРІАЛИ ДО ОЦІНКИ ЗЕМЕЛЬ ПОЛТАВСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ: КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ПОВІТ»... Праця підготовлена за підсумками участі ученого в комплексній експедиції на Полтавщину в липні–серпні 1890 під керівництвом В. В. Докучаєва...

«ПРО УЧАСТЬ ЖИВОЇ РЕЧОВИНИ В УТВОРЕННІ ҐРУНТІВ»... Написана у липні 1919 у Старосіллі

«ПРО ЗАВДАННЯ ГЕОХІМІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ АЗОВСЬКОГО МОРЯ ТА ЙОГО БАСЕЙНУ»... в основу покладена доповідь на засіданні Кримського товариства дослідників і любителів природи у серпні 1920 у Сімферополі...

КИЇВСЬКА ПУБЛІЦИСТИКА В. І. ВЕРНАДСЬКОГО. За час перебування у Києві Вернадський, який багато писав для громадськості у пресі, залишив згадку про себе також у київських виданнях...

- **Окремі події і проблеми, до яких учений висловлював особисте ставлення**

ГОЛОДОМОР в Україні... 8 квітня 1932 записав у щоденнику: «На Україні самий формений голод»...

УГОРСЬКА РУСЬ... Історія й доля Угорської Русі, угрорусів (угроросів, русинів) цікавила Вернадського з юнацтва, він укладав бібліографію, формулював свій погляд, збирав спогади, аналізував стан...

ТА ІНШІ

- **Населені пункти, місцевості й регіони – місця перебування, проживання Вернадського в Україні**

КИЇВ, КИЇВЩИНА. Батьки Вернадського І.В. Вернадський і Г.П. Вернадська (уродж. Константинович) народилися у Києві. Мати мешкала в дитинстві у садибі на Липках (по вул. Левашовській), у якій, за спогадами В. І. Вернадського, він «бував хлопчиком»...

КРИМ посідав важливе місце у житті Вернадського. Уперше він відвідав півострів у липні–серпні 1893. Жив із сім’єю у Карабасі...

ПОЛТАВА, ПОЛТАВЩИНА. У Полтаві Вернадський вперше побував ще дитиною, коли батько їздив на службу від банківської контори з Харкова на щорічний Іллінський ярмарок, а родина Вернадсь-ких перебиралася на Полтавщину як на відпочинок... У подальшому Полтава і Кременчук, Градизьк і Лубни, Шишаки і Нові Санжари, Гінці та Яреськи увійшли у життя і діяльність Вернадського.

Фотографія-посвідчення В. І. Вернадського, завірена Управлінням Полтавської міської міліції 15 квітня 1918 р.

ХАРКІВ ТА ХАРКІВЩИНА. Харків був містом дитинства Вернадського... Тут майбутній академік провів майже вісім років, почав свою гімназійну освіту, закінчив три класи Харківської першої чоловічої класичної гімназії (на будинку тепер є меморіальна дошка), знайшов друзів...

Харківська перша чоловіча гімназія. Листівка. Початок XX ст.

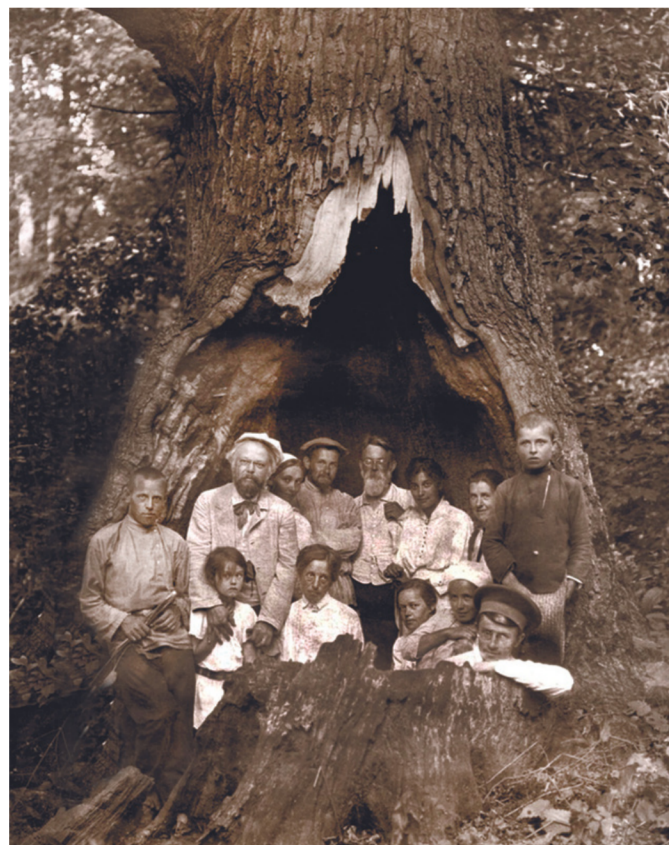
Меморіальна дошка В. І. Вернадському на фасаді будинку колишньої Першої чоловічої класичної гімназії у Харкові. Встановлена 2019 р.

ШИШАКИ. Містечко Миргородського повіту Полтавської губернії... Тут у 1913–1914 було зведено невеликий будинок на два поверхи... У Шишаки Вернадські запрошували на відпочинок рідних і близьких друзів (Бельговських, Гревсів, Кавосів, Корнілових, Старицьких та інших).

Будинок Вернадських на Бутовій горі біля с. Шишаки.
Малюнок дочки Ніни Володимирівни Вернадської-Толль
з пам'яті. 1976 р.

В. І. Вернадський із родичами та друзями
під віковим дубом на Бутовій горі
біля с. Шишаки. 1915(6?) р.

Фрагмент меморіальної експозиції музею у Шишацькій спеціалізованій школі
імені В. І. Вернадського

ТА ІНШІ

УВІЧНЕННЯ ПАМ'ЯТІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО В УКРАЇНІ

Нагороди, відзнаки і премії

- **Золота медаль** імені В. І. Вернадського Національної академії наук України...
- **Премія** імені В. І. Вернадського Національної академії наук України...
- **Премія** імені В. І. Вернадського Полтавської обласної ради...

МЕМОРІАЛЬНІ МІСЦЯ Й ОБ'ЄКТИ

- **меморіальні місця й об'єкти у Києві:**

- Пам'ятник В. І. Вернадському у Києві...
- Бюст академіка В. І. Вернадського перед Інститутом загальної та неорганічної хімії ім. В.І. Вернадського НАН України...
- Бюст академіка В. І. Вернадського у Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського...
- Бюст академіка В. І. Вернадського у Національному науково-природничому музеї НАН України...
- Бюст академіка В. І. Вернадського на алеї соціальних мислителів поруч із Міжрегіональною академією управління персоналом...
- Меморіальна дошка В. І. Вернадському на будинку Президії НАН України...
- Меморіальна дошка В. І. Вернадському в Інституті загальної та неорганічної хімії ім. В. І. Вернадського НАН України...
- Меморіальна дошка В. І. Вернадському на будинку Президії НААН України...

- **меморіальні місця й об'єкти в Криму:**

- Пам'ятник В. І. Вернадському у Сімферополі...
- Меморіальна дошка на будинку по вул. Карла Лібкнехта, буд. № 2 у Сімферополі...
- Меморіальна дошка на будинку по вул. Київській, буд. № 46 у Сімферополі...
- Меморіальна дошка на будинку по вул. Курчатова, буд. № 32 у Сімферополі...
- Меморіальна дошка на будинку по вул. Пушкіна, буд. № 18 у Сімферополі
- Меморіальна дошка в парку-пам'ятнику «Салгирка» по просп. Академіка Вернадського, буд. № 2 у Сімферополі...

- **меморіальні місця й об'єкти на Полтавщині:**

- Пам'ятник В. І. Вернадському на території Полтавської державної аграрної академії...
- Пам'ятник В. І. Вернадському на території Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»...
- Пам'ятник В. І. Вернадському у Кременчуці...
- Меморіальна дошка на честь В. В. Докучаєва і В. І. Вернадського у Кременчуці на будівлі колишнього готелю «Вікторія» (вул. Лейтенанта Покладова, буд. № 10а)...
- Пам'ятна дошка на честь В. І. Вернадського в аудиторії природничих дисциплін у Кременчуцькому національному університеті імені Михайла Остроградського
- Пам'ятник В. І. Вернадському на Бутовій горі біля с. Яреськи (Шишацького району)...
- Пам'ятний знак – стела поруч із місцем садиби ученого біля с. Яреськи Шишацького району
- Меморіальна дошка на честь В. І. Вернадського на будинку по вул. Миколи Дмитрієва, 8 у Полтаві...
- Меморіальна дошка на будинку, де діяла Полтавська дослідна сільськогосподарська станція (вул. Шведська, буд. № 86...)
- Пам'ятна дошка на честь В. І. Вернадського у корпусі природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка..., діє навчальний музей-лабораторія загальної і регіональної геології імені В. І. Вернадського...
- Пам'ятний знак з меморіальною дошкою В. І. Вернадському в селі Омельник Кременчуцького району Полтавської обл...
- Пам'ятний знак академіку В. І. Вернадському у вигляді стели з барельєфним портретом у с. Дмитрівка Кременчуцького району...

- **меморіальні місця й об'єкти у Харкові:**

- Меморіальна дошка на фасаді будинку колишньої Першої чоловічої класичної гімназії (просп. Героїв Харкова, буд. № 24)...
- Скульптура-неформальний пам'ятник В. І. Вернадському у міському саду ім. Шевченка в циклі паркових композицій «Сім видатних харків'ян»...

- **Вулиці і площі**

- **Бульвар академіка Вернадського** у Києві
- **Вулиця академіка Вернадського:** у смт Антонівка Херсонської обл., у містах Боярка, Вінниця, Запоріжжя, Луганськ, Сміла.
- **Вулиця Вернадського:** у містах Бахмач, Біла Церква, Болехів, Дніпро, Донецьк, Дрогобич, Краматорськ, Кривий Ріг, Лубни, Львів, Нікополь, Слов'янськ, Стебник, Таврійськ, Умань, Харків, Хмільник, Хотин. А також у смт Зайцеве (Донецька обл.), Залізничне Козятинської міської ради (Вінницька обл.), Нова Галещина та Нові Санжари (Полтавська обл.), Первомайський Сніжнянської міської ради (Донецька обл.), Шишаки (Полтавська обл.).
- **Вулиця Володимира Вернадського:** у містах Конотоп, Коростишів, Кременчук, Павлоград, Шпола.
- **Провулок академіка Вернадського:** 1-й і 2-й провулки академіка Вернадського у місті Вінниця.
- **Провулок Вернадського:** у містах Первомайськ Миколаївської обл., Пологи, Полтава, Хотин.
- **Провулок Володимира Вернадського:** у містах Кременчук, Тараща, Шпола.
- **Проспект академіка Вернадського** у місті Сімферополь. Названий у 2003.
- **Тупик Володимира Вернадського:** 1-й і 2-й тупики Володимира Вернадського у місті Кременчук.

- **Географічні об'єкти, установи і заклади, які носять ім'я ученого**

- **у Києві:**

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського НАН України.
Інститут загальної та неорганічної хімії ім. В. І. Вернадського НАН України.
Мінералогічний музей імені академіка В. І. Вернадського Інституту геохімії, мінералогії та рудоутворення імені М. П. Семененка НАН України.
Спеціалізована школа № 185 ім. Володимира Вернадського з поглибленим вивченням фізико-математичних дисциплін (вул. Серпова, 20/6).

- **в Криму:**

Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського від 1999.
Через анексію Росією Автономної Республіки Крим у 2014 юридично переміщений до Києва, де поновив діяльність.
Грязьова сопка Вернадського – пам'ятник природи місцевого значення біля с. Бондаренково на північному сході Керченської пагорбкватості.
Карстова шахта-понор Вернадського на масиві Бабуган-яйла Головної гряди Кримських гір.

- **на Полтавщині:**

Шишацька спеціалізована школа імені В. І. Вернадського...

- **у Харкові:**

Харківський державний професійно-педагогічний коледж імені В. І. Вернадського

Мала планета Сонячної системи, відкрита у 1978, зареєстрована у міжнародному каталозі за № 2809 і названа на ім'я Вернадський.

- **Банкноти, пам'ятні монети, марки, конверти, присвячені В. І. Вернадському або з його зображенням**

Банкнота номіналом 1000 гривень...

Монета на честь 140-річчя від дня народження В. І. Вернадського із серії

«Видатні особистості України» номіналом 2 гривні...

Пам'ятна монета «Володимир Вернадський» із серії «Видатні особистості України» номіналом 5 гривень...

Монета, присвячена 10-річчю антарктичної станції «Академік Вернадський» номіналом 5 гривень.

Пам'ятна монета на честь 100-річчя *Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського* номіналом 2 гривні у серії «Вищі навчальні заклади України»...

Пам'ятні монети «100 років Національній академії наук України» номіналом 20 гривень і 5 гривень...

Поштова марка «Перша українська антарктична експедиція»...

Поштова марка «Антарктична станція Академік Вернадський»...

Поштова марка «Володимир Вернадський. 1863–1945»...

Поштовий конверт «Антарктична станція «Академік Вернадський»...

Поштовий конверт «100-річчя від часу заснування Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського»...

Поштовий конверт «25 років. Українська антарктична станція «Академік Вернадський»...

«В. І. ВЕРНАДСЬКИЙ І УКРАЇНА: ДІЯЛЬНІСТЬ, ОТОЧЕННЯ, ЗВ'ЯЗКИ, ПАМ'ЯТЬ : ДОВІДНИК»

- Перше подібне науково-довідкове видання з вернадськознавства в Україні
- Вагомий внесок у вивчення біографії та творчості Володимира Івановича Вернадського в українському зрізі
- Інтерес для професійних дослідників-вернадськознавців, для широкого кола осіб, які цікавляться вітчизняною історією та культурою

Щира подяка усім, хто свого часу підтримав ідею створення такого видання і надавав усіляке сприяння й допомогу в його опублікуванні.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ

*Директорка Інституту архівознавства НБУВ,
кандидатка історичних наук,
старша наукова співробітниця
Лідія ЯРЕМЕНКО*